

Ministri määruste muutmise eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määruste muudatuste eelnõud kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi ÜSS2021_2027) § 10 lõike 2 alusel. Eelnõuga viiakse määrused kooskõlla 1. jaanuaril 2024. a jõustunud Euroopa Komisjoni määrusega (EL) 2023/2831, mis reguleerib nn horisontaalse vähese tähtsusega abi andmist.

Teise läbiva muudatusena jääb vaiete lahendamine ainult rakendusüksuse ülesandeks.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi strateegiaosakonna välisvahendite õiguse nõunik Cyrsten Rohumaa (e-post: cyrsten.rohumaa@mkm.ee, telefon 631 3609). Eelnõu juriidilise ekspertiisi tegi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Gerly Lootus (e-post: gerly.lootus@mkm.ee, telefon 639 7652).

2. Määruste muudatuste sisu ja võrdlev analüüs

Muudatuse ajendiks on muu hulgas 2023. a keskvalitsuse ümberkorraldamine ning ministeeriumi teenuste terviklik ülevaatamine ja korrastamine. Eesmärgiks on ministeeriumi kui eelkõige poliitikakujundamise eest vastutava asutuse ja rakenduslikuma suunitlusega asutuste omavahelise töökorralduse tõhustamine.

Muudatusega koondatakse rakendusüksuste otsustele esitatud vaiete läbivaatamine vaid rakendusüksuste tasandile. Seeläbi juurutatakse „kõik ühes kohas“-põhimõtte järgimine koos vaiete kiirema läbivaatamisega. Muudatusega panustatakse ministeeriumi ja rakendusüksuse rollide jätkuval selgepiirilisemaks kujundamisele, mis läbi ühtlustub kogu vaiete läbivaatamise praktika.

Muudatuste käigus asendatakse viide Euroopa Komisjoni määrusele (EL) 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8) viitega Euroopa Komisjoni määrusele (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2831, 15.12.2023, edaspidi vähese tähtsusega abi määrus) ning vähese tähtsusega abi määruse alusel antava abi piirmäärasid.

Kuni 31.12.2023. a Euroopa Komisjoni määrusele (EL) 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes artikli 3 punkti 2 kohaselt liikmesriigi poolt ühele ettevõtjale antava vähese tähtsusega abi kogusumma ei tohi mis tahes kolme eelarveaasta pikkuse ajavahemiku jooksul ületada 200 000 eurot. Alates 01.01.2024. a kehtima hakanud Euroopa Komisjoni määruse 2023/2831, artikli 3 punkti 2 kohaselt ei tohi liikmesriigi poolt ühele ettevõtjale antava vähese tähtsusega abi kogusumma mis tahes kolme aasta pikkusest ajavahemikust ületada 300 000 eurot.

Lisaks ülalkirjeldatud läbivatele muudatustele tehakse määrustes järgnevad muudatused.

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 6. märtsi 2023. a määruse nr 14 „Ettevõtja tootearenduse toetuse andmise tingimused ja kord“ asendatakse § 1 lõikes 9 asendatakse numbrid „2–5“ numbritega „2–6“, kuna grupierandi määruse muudatusega lisati veel üks välistus, millisel juhul ei kohaldata grupierandi määrust.

Majandus- ja infotehnoloogiaministri 19. juuni 2023. a määruses nr 35 „Ida-Viru ettevõtjate teadmusmahukate tegevuste toetus“ § 2 lõikes 3 punktis 4 asendatakse numbrid „2–5“ numbritega „2–6“, kuna grupierandi määruse muudatusega lisati veel üks välistus, millisel juhul ei kohaldata grupierandi määrust.

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 21. juuni 2022. a määruses nr 50 „Ida-Viru ettevõtluse investeeringute toetus“ § 2 lõikes 4 punktis 2 asendatakse numbrid „2–5“ numbritega „2–6“, kuna grupierandi määruse muudatusega lisati veel üks välistus, millisel juhul ei kohaldata grupierandi määrust.

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 11.04.2023. a määruses nr 25 „Rahvusvaheliste sündmuste ja konverentside toetamise tingimused ja kord“ § 1 lõige 5 punkt 2 sõnastatakse ümber, kuna grupierandi määruse muudatusega lisati veel üks välistus, millisel juhul ei kohaldata grupierandi määrust.

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 11.04.2023. a määruses nr 25 „Rahvusvaheliste sündmuste ja konverentside toetamise tingimused ja kord“ § 3 lõikesse 3 lisatakse täiendav väljundnäitaja, et viia määrus kooskõlla Vabariigi Valitsuse 12.05.2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ § 4 lõikega 1 punktiga 5 nii, et ka mitte äriühingust toetuse saajate projektidel oleks olemas väljundnäitaja. Väljundnäitaja lisatakse tagasiulatuvalt ka juba toimunud või ellu viidud projektidele. Täiendav väljundnäitaja lisatakse ka meetmete nimekirja järgmise meetmete nimekirja muudatuse käigus. Toetuse saajatele ja taotlejatele muudatusega lisakohustusi ei teki.

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 11.04.2023. a määruses nr 25 „Rahvusvaheliste sündmuste ja konverentside toetamise tingimused ja kord“ § 8 muudatustega tõstetakse spordisündmuse kui suursündmuse maksimaalne toetuse summa 235 000 euronile ehk sama suureks kui see on suursündmusel, kui see on kultuurisündmus. Muudatus on seotud vähese tähtsusega abi määruse alusel antava abi piirmäärade tõusuga, mis võimaldab nüüd spordisündmustele maksta suuremat toetust vähese tähtsusega abi liigina. Kultuurisündmustele oli seni võimalik määrata vähese tähtsusega abi piirmäärasid ületavat toetust nn komisjoni määruse (EL) 651/2014, ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokku sobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78) kultuuriabi erandina.

Nimetatud määruse rakendussättes, §-s 29, parandatakse ekslikult määruses sätestatud muudatuste vastuvõtmise aeg – rakendussättega hõlmatud muudatused võeti vastu 2023. augustis, mitte juulis.

Majandus- ja infotehnoloogiaministri 12.10.2023. a määruses nr 61 „Väikese ja keskmise suurusega ettevõtja arenguprogrammi toetus“ ja majandus- ja infotehnoloogiaministri 28.11.2023. a määruses nr 63 „Arenduskeskuste investeeringutoetuse andmise tingimused ja

kord“ tunnistatakse kehtetuks punkt, mis käsitleb üldise majandusteenuse vähese tähtsusega abi ja horisontaalse vähese tähtsusega abi ülemmäära sätestamist, kuivõrd nimetatud määrustes on viidatud vähese tähtsusega abi määruse § 5 sätestatud kumuleerimisreeglitele, mis katab nende sätete sisu ära. Samuti parandatakse §-s 2 esinevad tehnilised vead, st muudetakse lõigete numeratsiooni ja ekslikult valede viidete asemel sätestatakse õiged viited.

Majandus- ja infotehnoloogiaministri 12. oktoobri 2023. a määruses nr 61 „Väikese ja keskmise suurusega ettevõtja arenguprogrammi toetus“ § 2 lõikes 8 punktis 2 asendatakse numbrid „2–5“ numbritega „2–6“, kuna grupierandi määruse muudatusega lisati veel üks välistus, millisel juhul ei kohaldata grupierandi määrus.

Sealhulgas lisatakse majandus- ja infotehnoloogiaministri 19.06.2023. a määrusesse nr 35 „Ida-Viru ettevõtjate teadusmahukate tegevuste toetus“ säte vähese tähtsusega abi toetusmäära kohta, mis on määrusesse jäänud ekslikult sätestamata, muudetakse riigiabi viiteid majandus- ja infotehnoloogiaministri 12.10.2023. a määruse nr 61 „Väikese ja keskmise suurusega ettevõtja arenguprogrammi toetus“ paragrahvis ning parandatakse ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 11.04.2023. a määruses nr 25 „Rahvusvaheliste sündmuste ja konverentside toetamise tingimused ja kord“ rakendussättes ekslikult määruses sätestatud muudatuste vastuvõtmise aeg – rakendussättega hõlmatud muudatused võeti vastu 2023. augustis, mitte juulis.

Samuti on vajalik majandus- ja infotehnoloogiaministri 19.06.2023. a määruses nr 35 „Ida-Viru ettevõtjate teadusmahukate tegevuste toetus“ ja ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 21. juuni 2022. a määruses nr 50 „Ida-Viru ettevõtluse investeeringute toetus“ parandada abikõlblikkuse paragrahvis kasutatud vara omandamise sätteid, mis on määrusesse sõnastatud ekslikult piiravamana, kui üldise grupierandi määruse tingimused nõuavad. Määruse paragrahvi 8 lõike 5 muudatuse vajalikkus seisneb selles, et määruses on teatav riigiabi nõue märgitud kohalduma üksnes suurettevõtjale, kuid vahepeal on Euroopa Komisjon üldise grupierandi määrust muutnud ning täpsustanud, et see nõue kohaldub ka VKEdele. Nimetatud grupierandi muudatuse kehtivus algas 01.07.2023.

3. Määruste muudatuste vastavus EL õigusele

Määruste muudatused on kooskõlas järgmiste Euroopa Liidu määrustega:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060, 24. juuni 2021, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1058, 24. juuni 2021, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi;
- Euroopa Komisjoni määruse (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes;
- Euroopa Komisjoni määrus (EL) 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks.
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088.

- Eelnõu arvestab Euroopa parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1056, millega luuakse Õiglase Ülemineku Fond.

4. Määruste muudatuste mõjud

Muudatuste tulemusena võib prognoosida halduskoormuse vähenemist rakendusüksuste otsuste peale vaideid esitavate isikute puhul, kes peavad edaspidi suhtlema vaid ühe asutusega. Seeläbi järgitakse enam „kõik ühes kohas“-põhimõtet ning muudatuse eeldatav tulemus on ka vaiete läbivaatamise kogu protsessi kiirenemine.

Muudatuste käigus rakendub uus vähese tähtsusega abi ülemäär 300 000 eurot, mis annab ettevõtjale võimaluse saada enam abi ja riigil on võimalik ettevõtjat rohkem toetada.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruste muudatuste rakendamisega ei kaasne otseseid kulusid riigieelarvele.

6. Määruse jõustumine

Käesoleva määruse alusel tehtavad muudatused rakendatakse tagasiulatuvalt järgnevalt:

- Ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 21.06.2022. a määruse nr 50 „Ida-Viru ettevõtluse investeringute toetus“ paragrahvi 8 lõike 5 muudatus alates 1. juulist 2023. a.
- Majandus- ja infotehnoloogiaministri 19.06.2023. a määruse nr 35 „Ida-Viru ettevõtjate teadmismahukate tegevuste toetus“ paragrahvi 8 lõike 7 muudatus alates 23. juunist 2023. a.
- Majandus- ja infotehnoloogiaministri 11.04.2023. a määruse nr 25 „Rahvusvaheliste sündmuste ja konverentside toetamise tingimused ja kord“ paragrahvi 3 lõike 3 muudatust kohaldatakse alates 15. aprillist 2023. a.

Euroopa Komisjoni vähese tähtsusega abi reguleerival määrusel nr 2023/2831 on vahetu õigusmõjuga ning nimetatud määruse alusel tehtavad muudatused kohalduvad alates 1. jaanuarist 2024. a.

Ülejäänud määruse alusel tehtavad muudatused jõustuvad üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu Rahandusministeeriumile, Kliimaministeeriumile, Kultuuriministeeriumile, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, Riigi Tugiteenuste Keskusele, perioodi 2021-2027 seirekomisjonile, Euroopa Komisjonile ning arvamuse avaldamiseks Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele, Ida-Viru Ettevõtluskeskusele.

Lisa: märkustega arvestamise tabel